De heeren Socialisten en Liberalen ontzien zich niet, in de Tweede Kamer telkens hatelijkheden te zeggen aan het adres van de dienaren der Kerk. Men herinnert zich, hoe nog onlangs een sociaal-democraat verklaarde, dat de predikanten allemaal „leugenaars" waren. En thans weer bij het debat over de Staatsbegrooting moesten het de pastoors ontgelden. Nadat de heer Roodhuyzen een stuk had voorgelezen uit de *Oosterhoutsche Courant*, dat volgens hem onwaarheden bevatte, en de heer Hugenholtz had uitgeroepen: wat een leugenaars! liet de heer Roodhuyzen hierop volgen: „het zou de moeite waard zijn om te onderzoeken, of hier een geestelijke in het spel was" — alsof de leugenaars bij voorkeur onder de geestelijken te vinden waren.

Op hoe slechten voet de heer Roodhuyzen intusschen zelf met de waarheid staat, kan wel het best blijken uit wat hij, volgens het verslag in de *Telegraaf*, zei over de benoeming van Dr. Noordtzij. Hij verklaarde, dat in deze benoeming van Dr. Noordtzij het hem zeer bedenkelijk voorkwam, dat reeds eenige weken, voordat zij geschiedde, in de *Heraut* de juichkreet voorkwam: men is niet van plan in Utrecht Dr. Noordtzij te benoemen, maar wij danken het onzen Visscher, dat hij door zijn invloed gemaakt heeft, dat de Regeering van haar oorspronkelijk voornemen zal afwijken. Van dit geheele verhaal nu is niet één woord waar. Dat Dr. Noordtzij benoemd zou worden, was ons van te voren niet bekend, en de mededeeling dezer benoeming in de *Staatscourant* was voor ons eene verrassing. En nog veel minder hebben we deze benoeming toegeschreven aan den invloed van Dr. Visscher, wiens naam in deze zaak zelfs niet door ons genoemd is. De heer Roodhuyzen wordt dan ook publiek hiermede door ons uitgenoodigd, aan te wijzen in welk nummer van de *Heraut* deze mededeeling gestaan heeft, Indien hij dit niet kan, moge het publiek oordeelen, welke waarde te hechten is aan de waarheidsliefde van den heer Roodhuyzen.

DR. H. H. K.

Leestafel.

1. CHRISTELIJKE SCHEURKALENDER „BARNABAS" **1913**. Uitgave van Oosterbaan en Le Cointre. Goes.

Ook op dezen kalender dient de aandacht gevestigd.

Hij verdient dit om zijn schild, dat 'n voorstelling geeft van de Wijzen uit het Oosten, die naar Bethlehem gaan en zich verheugen als zij de ster zien.

'n Mooi belicht en kleurrijk stuk.

Maar hij verdient het ook om, wat bij 'n Scheurkalender hoofdzaak is, zijn blok.

Wat het plaatje op het blok voorstelt, is mij wel niet duidelijk. Maar zoo'n minder gelukt blok plaatje is bij 'n kalender, omdat het er tòch op Nieuwjaars-morgen afgenomen wordt, zoo bezwaarlijk niet.

Als de *inhoud* van het blok maar goed is.

En, voorzoover ik kon nagaan, mag dat omtrent het blok van OOSTERBAAN'S EN LE COINTRE'S kalender gezegd.

Een sprekend dagcijfer; twee teksten, die gewoonlijk verband houden en daarbij dan 'n goed stichtelijk woord.

2. PALESTINA HET LAND DER H. SCHRIFT EN HET LEVEN ZIJNER INWONERS VOORAL IN ONZEN TIJD. Vrij bewerkt naar het Duitsch van DR. M. LÖHR, onder toezicht van en met een voorwoord voorzien door PROF. M. NOORDTZIJ. Kampen. J. H. Kok. 1912.

Dit boekje is een, door 'n vriend van PROF. NOORDTZIJ, gemaakte vertaling van PROF. MAX LÖHR'S VOLKSLEBEN IM LAND UND BIBEL.

In een zevental hoofdstukken wordt het tegenwoordige Palestina en het leven zijner inwoners geschetst. Doch, zooals PROF. NOORDTZIJ in zijn voorwoord schrijft, „zeden en gewoonten hebben bij de Oostersche volken maar weinig verandering ondergaan", en dit maakt, dat de lezing van DR. LÖHR'S werkje ook kan bijdragen tot een beter verstand van het Palestina der Schrift. Het is 'n interessant boekje, dat velen met klimmende belangstelling zullen lezen.

Er wordt in besproken: het land en zijn bewoners; het huiselijk leven; het leven en de positie der vrouw; het landleven; het zakenleven; het godsdienstig leven en ten slotte: Jeruzalem voorheen en thans. Onderwerpen waarin, — de vakmannen uitgezonderd — zeker niet ieder t'huis is. Ook nog aan andere lezers dan die waaraan Prof. Noordtzij denkt: H. B. school- en Gymnasium-jongens, Zondagschoolonderwijzers en leden onzer Jongelingsvereenigingen, — kan ik de lezing en bestudeering van dit boekje aanbevelen.

Het is aardig geïllustreerd met tal van fijne plaatjes.

3. C. LINDEBOOM, Pred. te Gorinchem. KLEINE BIJBELGIDS, Handleiding tot het verkrijgen van Bijbelkennis. J. H. Kok. 1912. Kampen.

Ik zal van den GIDS van wijlen mijn ouderen vriend en tijdgenoot, den waardigen T. M. LOOMAN, geen kwaad zeggen.

Ik heb daartoe, als schooljongen en ook nog als gymnasiast, mijn verlangen naar Bijbelkennis er te vaak mee bevredigd — en, een spreekwoord zegt, ik geloof, dat het een Arabisch is: „dat men niet spuwen moet in een beek, waaruit men zijn dorst heeft gelescht".

Toch wil het mij voorkomen, dat DS. LINDEBOOM van GORINCHEM lang geen overbodig werk heeft gedaan met het saamstellen van dezen nieuwen GIDS. Als wetenschappelijk gevormd en ook nog steeds voortstudeerend Theoloog, beschikt LINDEBOOM uiteraard over een rijker kennis van en een rijper oordeel omtrent het onderwerp, waar hij zijn lezers inleiden wil, dan waarover de zeer verdienstelijke dilettant-Theoloog LOOMAN beschikte. Daarbij komt, dat de bestaande kennis omtrent den Bijbel sedert het tijdstip dat LOOMAN zijn GIDS schreef, op vele punten is verhelderd en vermeerderd.

Toch wil LINDEBOOM zijn GIDS, zooals hij zelf schrijft: „bestemd (hebben) voor eenvoudige Bijbellezers, wien uit allerlei oorzaak de weg tot speciale handboeken niet openstaat".

En voor hen is dit boek een waarlijk voortreffelijke Gids; een bijzonder geschikte handleiding tot het verkrijgen van Bijbelkennis. Men zegge nu niet, dat zoo'n handleiding niet noodig is en dat alleen gezet Bijbellezen de eenige weg is om Bijbelkennis te verkrijgen. Want al kan lezen over den Bijbel, het lezen in den Bijbel ook niet vervangen, zóó toch hebben ook de vroegere geslachten, blijkens de kanttoekeningen van onzen Staten-Bijbel, het stuk van de „doorzichtigheid der H. Schrift" niet verstaan.

Bij het gebruik van dezen, bescheidenlijk genoemden: *kleine* Gids zal den eenvoudigen Bijbellezer metterdaad veel duidelijk worden, wat hem bij zijn lezen van den Bijbel niet maar zoo terstond duidelijk is.

Wat de geachte schrijver heeft getracht: „bij het vele zaken in een kort bestek saambrengen, de daaraan verbonden bezwaren zooveel mogelijk te ondervangen", — is hem, naar het mij voorkomt, gelukt.

Het wèl doordachte plan, dat aan het werk ten grondslag ligt, maakt, dat men bij de veelheid van de stof niet voor de boomen het bosch vergeet. Daarbij is de schrijver nergens lang van stof, maar handelt hij ieder onderdeel kort af, doch dan altijd zoo, dat met waarlijk didaktischen tact, die kortheid niet aan de duidelijkheid schade doet.

Het is een rijk, doch tevens, om dit germanisme te gebruiken, „overzichtelijk" boek.

Om een denkbeeld te geven van den inhoud:

Het boek bestaat uit twee deelen, die men als BIJBELKUNDE en BIJBELSCHE OUDHEIDKUNDE zou kunnen onderscheiden.

In het eerste deel wordt van den Bijbel in het algemeen en van den Bijbel als Gods Woord gehandeld. Verder van de boeken der O. en N. T. afzonderlijk. Vervolgens van de Bijbel-Geschiedenis in hoofdtrekken en waarbij dan een AANHANGSEL komt, waarin bijzonderheden uit de Bijbelsche Geschiedenis worden besproken. Aan het einde van dit eerste deel een Overzicht van de Bijbelsche Aardrijkskunde.

Bij een volgenden druk, dien ik schrijver en uitgever van harte toewensch, zou ik in bedenking geven, dat Aardrijkskundig overzicht in het tweède deel onder dak te brengen; daar toch hoort het t'huis. Dit tweede deel is niet meer of minder dan een knap en handig compendium van de Bijbelsche Antiquiteiten. Het handelt, na een Inleiding, eerst over: het GODSDIENSTIGE en daarna over: 't BURGERLIJK-MAATSCHAPPELIJK LEVEN van Israël.

De heer C. GROEN, leeraar aan de christelijke Kweekschool te GORINCHEM, voorzag het boek met twee, door hem geteekende kaartjes, die den tekst moeten verduidelijken, en dit, juist doordat zij zelf niet door overvulling onduidelijk zijn, ook doen.

Bestemd voor eenvoudige Bijbellezers, zou het boek óók van nut kunnen wezen voor examinandi, welke zich toerusten tot het blijk geven van parate kennis op het stuk van BIJBELKUNDE.

4. JONKVR. H. A. RAPPARD. GOEDE MANIEREN. Wat we doen en laten moeten in het dagelijksch leven. 3e herziene en veel vermeerderde druk. Firma P. Visser Azn. Haarlem — 1912.

„Het voorkomen en de manieren welke wij als onbeduidend verwaarloozen, zijn dikwijls juist datgene waarnaar de wereld ons beoordeelt en zijn oorzaak, dat dit oordeel ten gunste of ten nadeele van ons uitvalt".

Dit woord van LA BRUYERE liet FREULE RAPPARD als motto afdrukken op het titelblad van haar boekje, dat thans een 3en druk beleeft.

Ik heb se van m'n leven gekend, christelijke en ook niet-christelijke menschen, die beweerden, dat zij zich aan dat oordeel der „wereld" niet stoorden en dan ook, duidelijk als 'n Cynikus in het oude ATHENE, of als dat „Nichtje uit SOMALI-land" waarvan ik eens heb gelezen, toonden dat zij van goede manieren „niets hebben moesten".

„Allemaal huichelarij!" of ook: „allemaal wereldsheid!" was dan het onder-hoofdschuddengegeven, van zekere gekrenktheid getuigende antwoord op beusch toch niet kwaad bedoelde aanmerkingen. En omdat er met dezulken toch geen land is te bezeilen, werd het dan al spoedig maxiem om maar net te doen of je niets merkt en dus ook niets meer te seggen. Ik denk nu opeens aan dien commilito van me uit de zeventiger jaren, dat sterk-democratisch bijgewerkte studentje, die, toen de Majesteiten ons eens voorbijreden, z'n hoedje ophield en, daarover later door ons in 't verhoor genomen, maar volhield, dat „zoo'n koning net een mensch was als 'n ander."

Maar ik heb er ook gekend, die in 'n vertrouwelijke bui vertelden, dat zij zich aan het oordeel der wereld wèl stoorden, maar „niet recht wisten hoe het moest".

Dezulken moet je dan voorthelpen en dit dan zélf op een goede manier doen. En nu denk ik aan dat van fijn-gevoel en goede manieren getuigend doen van die Nederlandsche Prinses, Zij heeft het later verteld aan professor VAN OOSTERZEE, die het weer meedeelde aan 'n ander van wien ik het heb. Haar, met de bestemming van *cuvetjes* nog onbekende gasten, had zij eens uit de verlegenheid geholpen, waarin dezen, toen zij er uit waren gaan drinken, door de spotlachende tafelgenooten saten, door aan zoo'n vingerbakje zelf even haar vorstelijke lippen te zetten. Van de eigenlijke bestemming dier kommetjes had zij haar dorpersche gasten eerst goedmoedig op de neugte gebracht toen zij, na afloop van het dejeuner, even met ze alleen was.

Voor deze categorie van niet- of niet genoegzaam gedresseerde menschen is dit boekje een betrouwbare raadgever omtrent hetgeen „wat men doen en laten moet in het dagelijksch leven".

En, eerlijk gezegd, al zul-je nu wel geen gevaar loopen van zoo'n mal figuur te maken als die gasten der Prinses met hun misbruiken van de *cuvetjes*, je kunt er nog heel wat uit leeren.

Zoo geeft het, voor wie niet bepaald sterk is op het stuk van titulatuur — weet u b.v. hoe men aan 'n Aartsbisschop moet schrijven? — thans in dezen nieuwen druk, een volledige titulatuur-lijst.

Maar het geeft veel meer.

In IX hoofdstukken wordt achtereenvolgens gehandeld van: Aan tafel; Uiterlijk Voorkomen; Manieren; Kleeding; Iets over Bezoeken; Huwelijk, Overlijden, enz.; In den huiselijken kring; Op straat; Het Gesprek; Voor Dames, Jongens en Meisjes.

Alles „vormen".

Jawel, maar die men toch niet verwaarloozen mag.

Ook niet als men 'n christen is.

Lees maar eens Lukas VII: 44-46.

't Zijn maar van die kleinigheden, doch daar is ook 'n macht van het kleine.

Behartigingswaardig dacht mij voor sommigen wat Freule RAPPARD schrijft over het bij heeren: „opsetten van een hoogen hoed".

„De een draagt hem te veel achterover, de ander te diep in de oogen".

Bepaald fnuikend vond ik wat zij schrijft op p. 64: „Men moet er vooral aan denken, bij de gekleede jas nooit een witte das te dragen; dit doen alleen suppoosten en aansprekers".

Ik dacht aan het preekcostuum onder ons Gereformeerden.

Een diakonologisch vraagstuk.

G.

Uit de Pers.

In de *Rotterdamsche Kerkbode* schrijft Dr. A. Kuyper jun.:

Men zal zich herinneren, dat wij dezen zomer eenige artikelen geschreven hebben om voor ons volk duidelijk te maken, dat het tegenwoordige streven van vele Hervormden om een *Volkskerk* te besitten, noodwendig leiden moet tot ontheiliging van de Sacramenten. Immers dan is het Avondmaal niet meer uitsluitend voor de *geloovigen*, en dan wordt de Doop niet alleen aan de kinderen der *geloovigen* bediend. Dit alles vloeit rechtstreeks voort uit het valsche begrip *Volkskerk*, want de ware kerk is nooit anders geweest, en wil nooit anders zijn dan de saamvergadering der ware Christgeloovigen. De droeve toestand van de Hervormde Kerk wordt dan wel het meest openbaar door het optreden van de *moderne* predikanten, en door het toetreden van de *moderne* lidmaten. Juist de linkerzijde van de Hervormde Kerk veroordeelt haar in haar geheele bestaan.

In de »Gereformeerde Kerk« — het bekende blad van Dr. Kromsigt, de man van het »Volkskerk-ideaal« — zijn eenige artikelen verschenen tegen wat wij aan onze lezers voorhielden. Ds. C. A. Lingbeek te Spijk is er de geachte schrijver van. Het spreekt wel van zelf, dat de redacteur het met onze ideën en gedachten niet eens is. Dat kan trouwens niet, want wij verschillen in *uitgangspunt*, en dat leidt natuurlijk tot de verschillende conclusie. Hij is man van de Volkskerk, wij verdedigen de Belijdeniskerk. Wij hebben dus beiden een ander »kerkbegrip«. Wij bestrijden de idéën der *Volkskerk*, omdat de kerk *heilig* moet zijn, wat de Volkskerk uit den aard der zaak nooit zijn kan, en verdedigen de *Belijdenis*kerk als het eenige ware en juiste, omdat zoodoende de heiligheid der kerk gehandhaafd blijft.

Natuurlijk leidt dit verschil in uitgangspunt ook tot verschillende antwoorden op vragen als: wie als *leden* der kerk mogen worden aangemerkt, en aan wie de Sacramenten mogen worden uitgereikt Wij willen hierover nog wel een enkel woord seggen.

Voor ditmaal willen wij mededeelen hoe Ds. Lingbeek denkt over de Modernen, die in de Hervormde Kerk plaats en ambt hebben. Vooreerst zegt hij dat de Modernen nooit wettig zijn toegelaten tot de Hervormde Kerk, maar dat ze steelsgewijze zijn binnengedrongen. Dan stelt hij de vraag: »wat verstaat men toch onder »Moderne gemeenten? »Bedoelt men daarmede die gemeenten, die jarenlang een moderne prediking hadden? Wij erkennen, dat er helaas zulke gemeenten zijn; wij kennen se in onse onmiddellijke nabijheid. Maar heeft men nu het recht om al de lidmaten der gemeente nu maar zonder meer »modernen« te noemen en se als beslist ongeloovigen te brandmerken.« Eindelijk handelt hij over de uitwerking van de moderne prediking in de Hervormde kerk en zegt: »verder was de uitwerking van de moderne prediking deze, dat vele gedoopte leden onser kerk, door onthouding van het noodige voedsel, in een toestand van volslagen onwetendheid en dientengevolge van onverschilligheid zijn gebracht. Vandaar dat moderne predikanten bijna overal prediken moeten voor wat men noemt: anderhalve man en een paardekop«.

Wij willen hier driërlei op antwoorden, en beginnen bij het laatste.

1e. Dat moderne predikanten voor anderhalve man en een paardekop prediken, dat is een doekje voor het bloeden. Het bewijst alleen, dat de moderne prediking niet gewild is. Wat wij echter beweren is, dat die prediking in de Kerk van Christus geen oogenblik *geduld* mag worden, en absoluut verboden moet zijn. Het doet er niets toe dat een moderne dominee voor leege kerken preekt, hij mag ganschelijk niet prediken in een kerk die zich Christelijk noemt.

2e. Dat als er een moderne gemeente is, daarom nog niet van elk lid dier gemeente mag gezegd worden dat hij persoonlijk modern is. Volkomen waar. Maar dat is nooit beweerd. Wat wij in de Hervormde Kerk veroordeelen is niet, dat *allen* modern zijn. Ware het maar zoo, dan was er een Modern Genootschap, en daarvan zullen wij het bestaansrecht niet betwisten. Men lese de meditatie van desen Kerkbode! Maar wij veroordeelen dit, dat modernen en orthodoxen zoo broederlijk naast elkander leven in één kerk. Dat is vierkant in strijd met het Woord des Heeren (2 Cor. 6: 15—18)

3e. Dat de Modernen nooit *wettig* zijn toegelaten, maar steelsgewijze in de Hervormde Kerk zijn binnengedrongen. Dat is een praatje voor de vaak. Wij weten wel dat er niet een Synodaal besluit bestaat, waarin letterlijk te lezen is: »de Modernen zijn wettig toegelaten«. Maar wij weten iets anders, n.l. dat er in de Herv. Kerk *leervrijheid* bestaat, d.w.z. vrijheid voor *allerlei* wind van leer. Dat weten de Modernen óók, en van die vrijheid maken zij geen misbruik, maar een wettig gebruik.

Onlangs is de bekende moderne Dr Niemeyer van Bolsward in Amsterdam opgetreden om propaganda voor het Modernisme te maken. Dr. Kromsigt trad met hem in debat, en ontzeide hem hem in het publiek het recht op een plaats in de Hervormde Kerk. En wat zeide Dr. Niemeyer? Dit, dat Dr. Kromsigt zich in een scheeve positie bevond, dat niet de Modernen, maar de Confessioneelen uit de Hervormde Kerk uit moeten, omdat zij zich vergrijpen aan de *wettig toegelaten leervrijheid!*

Zoo ziet men, waar men met de spitsvondige redeneering van Ds. Lingbeek uitkomt, en dat het zeggen, de Modernen hebben geen bestaansrecht in de Hervormde Kerk, geen steek houdt, niet waar is, en dat men er zich zelf mee in de vingers snijdt.

Dr. Kromsigt had het mis, en Dr. Niemeyer heeft volkomen gelijk.

Officieele Berichten.

Verslag van de classicale vergadering, gehouden te Zwolle op Donderdag 14 Nov. in de Oosterkerk aldaar.

Moderamen: Dr. J. Hania, praeses; J. J. Westerbeek van Eerten, assessor; F. Bruinsma, scriba.

Na 't zingen van Ps. 25: 2 en 't lezen van Ps. 67 wordt de vergadering met gebed geopend.

De credentialen worden onderzocht door de B.B. van Diemen en Tholen, waaruit blijkt, dat alle kerken tegenwoordig zijn.

Ds. F. Bruinsma, voor de eerste maal tegenwoordig, wordt door den praeses verwelkomd.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

Wordt gerapporteerd over de kerkvisitatie te Blokzijl, Hasselt, Rouveen, Staphort, Steenwijk A en B, Oldemarkt, Langeslag, Wilsum, Zalk, Kamperveen, Zwolle en Kampen, naar aanleiding waarvan enkele opmerkingen gemaakt worden.

De zendingsdeputaat deelt mede, dat hij wegens het optreden van Ds. D. K. Wielenga van Soemba, de mededeelingen heden overbodig acht.

Mededeelingen over Rheine. De vergadering wordt opgewekt om meer bij te dragen voor desen arbeid.

Bij de rondvraag art. 41 K. O. wordt een enkele kerk advies gegeven.

De vacaturebeurten worden voorgelezen.

Roepende kerk voor de e.k. vergadering Blokzijl. Praeses Ds. H. te Velde, assessor Dr. J. Hania, scriba Ds. F. Bruinsma.

De voorzitter sluit de vergadering en de assessor doet het dankgebed.

Op last der Classis,
J. J. WESTERBEEK VAN EERTEN, *Assessor*.

Kort verslag van de vergadering der classis Gorinchem, gehouden 13 Nov. 1912.

1. De vergadering wordt op gebruikelijke wijze geopend door Ds. K. J. Kapteyn namens de kerk van Giessendam.

2. In het moderamen nemen zitting Ds. Steynhart als praeses, Ds. v. d. Vlies als assessor en Ds. Los als scriba.

3. Uit de credentiebrieven blijkt, dat al de kerken der classis wettig zijn vertegenwoordigd; twee kerken hebben een diaken afgevaardigd, aan welke broeders keurstem wordt verleend.

4. De praeses richt een hartelijk welkomstwoord tot Ds. E. Zwiers, voor het eerst ter vergadering tegenwoordig; hij feliciteert Ds. Bouwman met zijne beroeping naar de kerk van Zonnemaire en spreekt de blijdschap der vergadering uit, dat hij vrijmoedigheid gevonden heeft voor die beroeping te bedanken; tevens wenscht hij in hartelijke bewoordingen Ds. v. d. Vlies geluk met zijn 25-jarige bediening des Woords.

5. De notulen der vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

6. Naar aanleiding van 't in deze notulen voorkomend rapport van Ds. Lindeboom zangaande de kas, art. 19 D.K., deelt Ds. v. d. Vlies der vergadering mede, dat in de kerk van Ottoland voor hulpbehoevende studenten een extracollecte is gehouden, welke heeft opgebracht ruim *f* 20. Hij spreekt den wensch uit, dat het voorbeeld van Ottoland's kerk in al de kerken der classis en van ons vaderland navolging zal vinden.

7. Eenige kerken der classis, waarin zulks nog niet geschiedt, worden opgewekt te arbeiden, ten einde bijdragen te verkrijgen voor de medische zending.

8. Met droefheid wordt kennis genomen van mededeelingen uit de classes Deventer en Almkerk.

9. Een verzoek van de kerk van Vuren (gesteund door de classes Tiel) om voortaan bij de classis Gorinchem gerekend te worden, meent de vergadering niet te moeten inwilligen.

10. Een aanvrage van een der kerken om financieelen steun, om te kunnen komen tot beroeping van een dienaar des Woords, wordt naar die kerk teruggewezen, maar kan op de classicale vergadering van Februari 1913 herhaald worden.

11. Verslagen van kerkvisitatoren van hunne arbeid geven geen aanleiding ton bespreking, maar tot dank aan den Heere.

12. Rapporten worden uitgebracht door den quaestor, classicale administratie; door Ds. Milo, Geref. Prov. Weeshuis; door Ds. Steijnhart, hulpbehoevende kerken; door idem, classicaal archief, wat niet geheel in orde is en waarvan ontbrekende stukken zoo mogelijk worden opgespoord.

13. De verschillende rekeningen worden nagezien en in orde bevonden.

14. Benoemd worden als classicale quaestor, Br. J. Snoek, met secundus P. J. J. van Vleuten; als kerkvisitatores, primi Ds. Los en Ds. Milo, Ds. Bouwman en Ds. Steijnhart, secundi Ds. v. d. Vlies en Ds. Zwiers; als deputaten voor inning coll. Theol. School, Ds. Los; voor inning coll. Vrije Universiteit, Ds. Bouwman; voor inning coll. Geref. Prov. Weeshuis, Ds. Milo; voor hulpbehoevende kerken DD. Steijnhart, Zwiers; voor hulpbehoevende studenten, Ds. Lindeboom, primi, Ds. Milo, secundi; voor examina, DD. Kapteyn, v. d. Vlies; voor archief, DD. Steijnhart, Kapteyn; voor regeling vacaturebeurten, DD. Milo, v. d. Vlies; als consulenten voor de kerken van Noordeloos, Langerak, Giessen-Oudekerk en Nieuwkerk, Ds. v. d. Vlies; voor de kerk van Hardinxveld, Ds. Kapteyn; voor de kerk van Meerkerk, Ds. Steijnhart.

15. Bij bijzondere gelegenheden als begrafenisplechtigheden van dienaren des Woords, jubileums, intree- en afscheidsreden, in gebruikneming van kerkgebouwen enz., zal voortaan de classis zich doen vertegenwoordigen, door het moderamen (of een deel daarvan) van de laatstgehouden vergadering.

16. De dienaren van Gorinchem, Giessendam en Leerdam zullen een onderzoek instellen naar de mogelijkheid een *Classicale Kerkbode* in het leven te roepen.

17. Er wordt nog eens op aangedrongen, dat alle kerken voor Vrije Universiteit en Theologische School jaarlijks getrouw tweemaal collecteeren, volgens synodaal besluit.

18. Vacaturebeurten worden aldus geregeld: Hardinxveld, DD. Lindeboom, Zwiers; Giessen-Oudekerk en Nieuwkerk, Ds. Kapteyn; Noordeloos, DD. Los, v. d. Vlies; Langerak, DD. Milo, Steijnhart; Meerkerk, Ds. Bouwman.

19. De praeses sluit de vergadering. Ds. Zwiers gaat voor in dankgebed.

Namens de classis,
J. VAN DER VLIES.

Buitenland.

Duitschland. De Evangelische Bond. De Duitsche Evangelische Bond werd opgericht om tegenover de eenheid die Rome openbaart, de eenheid der Evangelische Kerken in Duitschland te stellen. In den laatsten tijd was men in positieve kringen niet tevreden over den kant dien de Bond uitging. Vooral was dit het geval, nadat de Bond in Beieren bij de jongste verkiezingen groote verwarring gesticht had en bij de stembus niet alleen ijverde voor liberalistische, maar zelfs voor sociaal-democratische candidaten. Doch daar bleef het niet bij. De Berlijnsche afdeeling van den Bond had bij gelegenheid van de herdenking der reformatie op 1 Nov. l.l. den hoogleeraar Baumgarten, die als verdediger van den afgezetten predikant Jatho van Keulen optrad, als feestredenaar laten optreden.

Dit zette bij velen, die aan de belijdenis der Evangelische Kerk vast houden, kwaad bloed. De secretaris der Berlijnsche afdeeling schreef daarom tot geruststelling „dat het uitnoodigen van een bekend gewaardeerd liberaal theoloog niet moest opgevat worden alsof de Bond voor eene bepaald Kerkelijke richting partij gekozen had. Sedert 25 jaar spraken te Berlijn mannen van rechts en van links, in de laatste jaren zelfs meest van rechts. Men mag ook niet vergeten, dat de Evangelische Bond leden van alle kerkelijke partijen, tot bescherming van de goederen aan alle Evangelischen gemeen en tot verdediging van het Protestantisme in zijn geheel, vereenigt. De uitnoodiging van Prof. Baumgarten geschiedde door het bestuur met eenstemmigheid; dat bij die vergadering niet één liberaal tegenwoordig, was, is het beste bewijs tegen het verwijt, dat de Bond niet geradicaliseerd wordt."

Men gevoelt, hoe zwak of hoe onhoudbaar deze rechtvaardiging is. Terwijl in Duitschland het modernisme de Gemeente verscheurt, laat men te Berlijn een redenaar komen, die voor een van de voornaamste bestrijders van de belijdenis der Evangelische Kerk gehouden moet worden. Het gevolg is dan ook geweest, dat velen den Evangelischen Bond een scheidbrief gaven. In Hanover is dit reeds vroeger geschied, nu gebeurt het in Brandenburg. De Bond gaat nu denzelfden weg op als het „Evangelisch-sociale congres". Het is bekend, dat van lieverlede allen dit congres den rug hebben toegekeerd, die op het fundament der apostelen en profeten bouwen. Sedert dien tijd heeft dit congres zijn beteekenis in het openbare leven verloren. Eene „Vrije Kerkelijk-Sociale conferentie" werd gesticht, die allen saambindt, die oplossing der sociale quaestie van den Christus verwachten.

Tot ons leedwezen bemerken wij, dat de *Reformirte Kirchenzeitung* het voor den Evangelischen Bond opneemt. Dit zou niet geschied zijn, toen pastor Calaminus van Elberfeld haar redacteur was. Tegenwoordig is de redactie in handen van Th. Lang, wiens sympathieën meer naar links dan naar rechts uitgaan.

Gemengd Nieuws.

Wereldreis van John Mott. Op 1 Oct. werd te New-York de tweede zitting van het internationale Continuation Comité der Edinburghsche Wereldconferentie voor de Zending gehouden. Door deze vergadering werd den voorzitter van dit comité, Dr. Joh. Mott, opgedragen een groote reis van acht maanden te ondernemen ten einde in Indië, China, Japan en Korea met zaakkundige zendelingen, als vertegenwoordigers der voornaamste Zendinggenootschappen, te beraadslagen over de uitvoering van de voorslagen der Edinburgher Conferentie. Op deze reis wil hij ook samenkomsten met Christelijke studenten aan de verschillende hoogescholen houden. In eene circulaire deelt hij deze dingen mede en vraagt dat er gebeden worde, dat God door zijn Heiligen Geest al deze ondernemingen leide en tot welzijn der Zending late uitloopen.

Gebed voor de Christenen in Aziatisch Turkije. »Het is niet onmogelijke, zoo schrijft een Engelsch Christelijk blad, dat de Christenen in Aziatisch Turkije tegenwoordig in groot gevaar verkeeren. Optimistische telegrammen uit Constantinopel hebben de Turksche nederlagen voor de Mozelmannen in Azië verbloemd; maar wat zal het zijn indien deze stad door de Bulgaren bezet is? Is het dan niet te vreezen dat er een uitbarsting van fanatisme zal plaats hebben en dat de Christenen in sommige deelen van Azië dan groot gevaar loopen? De oorlog heeft waarschijnlijk het grootste deel der troepen aan Azie onttrokken, waardoor de autoriteiten machteloos zullen zijn tegenover het geweld van het gemeen«.

In 1902 werd te Bergen in Noorwegen een Lutherssche vereeniging gesticht tot verspreiding van Christelijke boeken. Zakbijbels, stichtelijke geschriften, Christelijke verhalen en Christelijke liederenbundels worden door haar gratis verdeeld. Zij heeft ook stichtelijke boeken voor kleine kinderen (door de ouders voor te lezen), schoolkinderen, zieke kinderen, kinderen die zich voorbereiden voor de confirmatie, studenten, zeelieden, soldaten, ouden van dagen, kranken enz. Sedert de oprichting werden door de vereeniging onderhalf millioen geschriften weggegeven. De meeste worden gegeven aan kerken, scholen, ziekenhuizen, zeemanshuizen, Christelijke jongelingsvereenigen, enz. Alle geschriften worden door den Lutherschen bisschop van Bergen gekeurd.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

HET GOEDE DEEL.

XXXII.

VERRASSING.

„Vrede zij ulieden!" sprak de priester plechtig. „Ik had u eens willen opzoeken, doch ik zie dat ge reeds bezoek hebt. Ik zal dan wel eens terugkomen".

„Om mij behoeft UEerwaarde niet heen te gaan", sprak de gravin, die wel begreep, dat het in aller belang was, den man niet te ontstemmen. „Ik kwam maar eens naar mijn vriend Carl zien, net als u".

„Mag ik weten met wie ik de eer heb te spreken?" vroeg de priester zeer beleefd, al wist hij waarschijnlijk reeds het antwoord dat volgen moest.

„Ik ben de gravin van Rothenfels".

„Dat dacht ik wel, en het is een bijzonder geluk, dat ik u, edele vrouw, zoo ongezocht hier mag aantreffen. Wie had dat durven denken. Moge deze eerste ontmoeting niet de laatste zijn", voegde hij er veelbeteekenend bij, „en nu mijn vriend, hoe gaat het?", vervolgde hij tot Carl.

„Ik word oud, eerwaarde heer, en kan niet meer zooals vroeger".

„Natuurlijk vriend, en dat zal dan ook wel de reden zijn, dat ik u dusver niet in de kerk heb gezien. Een uur loopen, dat gaat niet meer voor een oud man als gij".

Carl zag den spreker ernstig aan, als wilde hij zeggen: de ware reden weet gij toch soo goed als ik, Maar de priester ging voort, zich nu tot de dochters wendende:

„De meisjes zie ik evenwel ook nooit, en dat is toch niet goed. Een christen behoort zijn godsdienstplichten te volbrengen",

De twee dochters draalden verlegen met een antwoord.

„Ik geloof" zei de priester, zonder het antwoord af te wachten, „dat ik u mevrouw de gravin in het lezen heb gestoord. Zal ik niet liever heengaan?"

't Viel moeilijk daarop ja te zeggen, hoe gaarne Carl het ook had gedaan. Bovendien, de bezoeker had toch reeds meer gezien dan den aanwezigen lief was.

„U kunt gerust blijven, eerwaarde", zei de gravin, „als u ten minste wilt luisteren naar hetgeen ik nog wilde lezen".

„Gaarne; het zal toch wel een goed boek zijn".

„Zeker".

De jonge gravin zette de lezing van den psalm voort, langzaam en zoo duidelijk als haar in de nog altijd vreemde taal mogelijk was. Allen luisterden aandachtig.

„Ook ik dank u voor de lezing, mevrouw, zei de priester. 't Is een van Davids psalmen. Hij staat ook in onze gebedenboeken. Het verrast mij dit hier te vinden".

„'t Is uit den Bijbel, eerwaarde heer", zei de gravin eenvoudig, en zeer goed wetend, dat den priester dit reeds lang begrepen had.

Het tot nog toe vriendelijk aangezicht van den bezoeker verdonkerde bij het hooren van: „uit den Bijbel" en hij sprak ernstig:

„De Bijbel?"

„Ja, eerwaarde. U gelooft toch evengoed als wij, dat het een goed boek is?"

„Ongetwijfeld. Onze heilige Kerk heeft nooit anders geleerd. Maar het is geen boek voor iedereen. Het is alleen te verstaan met en naar de uitlegging der kerk. Een mes is een nuttig ding, maar wordt gevaarlijk in de handen van een kind, allereerst voor dat kind zelf. Zoo